

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.12.2008, sp. zn. 7 Tdo 1529/2008, ECLI:CZ:NS:2008:7.TDO.1529.2008.1

Číslo: 18/2009

Právní věta:

Jestliže pachatel je držitelem řídičského oprávnění, ale nemá řídičské oprávnění té skupiny či podskupiny, která odpovídá druhu jím řízeného motorového vozidla (např. je držitelem řídičského oprávnění skupiny B, což jej však neopravňuje k řízení motocyklu, neboť není držitelem řídičského oprávnění skupiny A), pak řízení takového motorového vozidla vykazuje formální znaky jednak trestného činu řízení motorového vozidla bez řídičského oprávnění podle § 180d tr. zák. a jednak přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1. zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů., které jsou obsahově totožné.

Rozdíl mezi oběma delikty spáchanými v úmyslné formě spočívá jen ve stupni jejich nebezpečnosti pro společnost. O trestný čin řízení motorového vozidla bez řídičského oprávnění podle § 180d tr. zák. jde za předpokladu, že stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je vyšší než nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.), zatímco v případě, když je stupeň nebezpečnosti činu pro společnost jen nepatrný, jedná se o přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1. zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud pachatel, aniž byl držitelem řídičského oprávnění skupiny A, vykonal na delší vzdálenost jízdu s motocyklem a způsobem jízdy tímto motorovým vozidlem prokázal nedostatečnou způsobilost k řízení motorového vozidla tohoto druhu, když při jízdě nezvládl řízení, dostal smyk a havaroval, přičemž jím řízený motocykl neprošel technickou kontrolou a neměl přidělenou registrační značku, pak uvedený souhrn okolností charakterizujících řízení motorového vozidla bez příslušného řídičského oprávnění svědčí o tom, že je splněna i materiální podmínka pro posouzení skutku jako trestného činu podle § 180d tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.12.2008

Spisová značka: 7 Tdo 1529/2008

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Materiální podmínka trestného činu, Přestupek, Řízení motorového vozidla bez řídičského oprávnění

Předpisy: § 180d tr. zák.
§ 22 odst. 1 písm. e) bod 1 předpisu č. 200/1990Sb.

§ 3 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného L. K. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 5 To 455/2008, v trestní věci vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 2 T 51/2008.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu Brno-venkov ze dne 23. 6. 2008, sp. zn. 2 T 51/2008, byl obviněný L. K. uznán vinným trestným činem řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění podle § 180d tr. zák. a odsouzen podle § 180d, § 53 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. k peněžitému trestu ve výměře 15 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody stanoveným podle § 54 odst. 3 tr. zák. na tři měsíce a podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na jeden rok.

Jako trestný čin posoudil Okresní soud Brno-venkov skutek, který podle jeho zjištění spočíval v podstatě v tom, že obviněný dne 7. 9. 2007 kolem 17.30 hodin v B. na místní komunikaci souběžně s tokem řeky S. řídil motocykl zn. Husquarna Enduro 410 bez registrační značky, při jízdě v místě zákazu vjezdu všech vozidel na nezpevněné blátivé komunikaci dostal při prudké akceleraci smyk, nezvládl řízení, vyjel na pravou stranu, kde pravým bokem narazil do mobilního kontejneru na odpad a následně s motocyklem havaroval, sám při tom utrpěl poranění nohy a motocykl řídil přesto, že nevlastní řidičské oprávnění skupiny A podle § 81 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

Odvolání obviněného, podané proti výroku o vině a trestu, bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 5 To 455/2008, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Obviněný podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Krajského soudu v Brně. Výrok o zamítnutí odvolání napadl v celém rozsahu, a to s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nesprávné právní posouzení skutku ve smyslu tohoto dovolacího důvodu spatřoval v tom, že skutek byl posouzen jako trestný čin, ačkoli měl znaky přestupku podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 200/1990 Sb., ve znění účinném v době činu. V této souvislosti obviněný zdůraznil zvláště to, že byl držitelem řidičského oprávnění skupiny B, takže držitelem řidičského oprávnění byl, toliko ne řidičského oprávnění skupiny A. Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a aby přikázal Krajskému soudu v Brně věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné.

Trestného činu řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění podle § 180d tr. zák. se dopustí ten, kdo řídí motorové vozidlo, ačkoli není držitelem příslušného řidičského oprávnění podle zvláštního zákona.

Přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, se dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích řídí motorové vozidlo a není držitelem příslušné skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění.

Porovnájí-li se formální znaky obou uvedených deliktů, vyznívá toto srovnání tak, že jsou i přes odlišnosti ve slovním vyjádření obsahově totožné. Rozhodně nelze akceptovat úvahu, podle které trestný čin spáchá ten, kdo řídí motorové vozidlo a přitom není držitelem žádného řídicího oprávnění, zatímco přestupek spáchá ten, kdo řídí motorové vozidlo a přitom je držitelem řídicího oprávnění, ale jen nemá řídicí oprávnění té skupiny či podskupiny, která odpovídá druhu motorového vozidla, které řídí. Ze znění ustanovení § 180d tr. zák. vyplývá, že pachatel trestného činu není držitelem „příslušného řídicího oprávnění podle zvláštního zákona“. Dikce „příslušné řídicí oprávnění“ evidentně znamená, že musí jít o řídicí oprávnění, které odpovídá danému druhu motorového vozidla. Tento výklad je jasně podporován i tím, že pokud jde o pojem „příslušné řídicí oprávnění podle zvláštního zákona“, trestní zákon v poznámce pod čarou výslovně odkazuje na ustanovení § 81 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení § 81 zákona o silničním provozu upravuje skupiny a podskupiny řídicích oprávnění. Podle § 81 odst. 1 cit. zákona se řídicí oprávnění k řízení motorových vozidel dělí podle skupin a podskupin. Podle § 81 odst. 2 cit. zákona řídicí oprávnění skupiny A opravňuje k řízení motocyklů s postranním vozíkem nebo bez něj. Ustanovení § 81 odst. 4 cit. zákona stanoví, k řízení kterých motorových vozidel opravňuje řídicí oprávnění skupiny B, přičemž z tohoto okruhu výslovně vylučuje mimo jiné vozidla uvedená v § 81 odst. 2 cit. zákona, tj. motocykly. Z toho vyplývá, že byť byl obviněný držitelem řídicího oprávnění skupiny B, nebyl z toho titulu oprávněn řídit motocykl, neboť nebyl držitelem řídicího oprávnění skupiny A. Jednání obviněného tudíž vykazovalo formální znaky trestného činu podle § 180d tr. zák. i přestupku podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1. zákona o přestupcích.

Jestliže jsou formální znaky trestného činu a přestupku totožné, spočívá rozdíl mezi oběma delikty ve stupni jejich nebezpečnosti pro společnost. Podle § 3 odst. 1 tr. zák. trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. Podle § 3 odst. 2 tr. zák. čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu. Podle § 2 odst. 1 zákona o přestupcích přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li mimo jiné o trestný čin.

Při obsahové totožnosti formálních znaků trestného činu podle § 180d tr. zák. a přestupku podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1. zákona o přestupcích spáchaných v úmyslné formě, je podmínkou právního posouzení skutku jako přestupku to, že nejde o trestný čin. O trestný čin pak jde za předpokladu, že stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je vyšší než nepatrný. V případě, že stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je jen nepatrný, jedná se o přestupek.

Aplikují-li se tyto zásady na posuzovaný případ, je jasné, že stupeň nebezpečnosti činu obviněného pro společnost byl vyšší než nepatrný a že skutek byl proto správně posouzen jako trestný čin. Vyplývá to ze skutkových zjištění Okresního soudu Brno-venkov, s nimiž se v napadeném usnesení ztotožnil i Krajský soud v Brně, podle kterých jízdu obviněného provázela řada závažných okolností svědčících výrazně v jeho neprospěch. Obviněný do B. přijel z O., jednalo se tedy o poněkud delší jízdu z obce do obce, a nikoli jen o nějaký vyloženě krátký přesun v rámci jednoho místa. Obviněný vykonal jízdu s motocyklem, který neprošel technickou kontrolou, neměl přidělenou registrační značku a nebylo ohledně něj sjednáno zákonné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla (tzv. povinné ručení). V B. obviněný s motocyklem při jízdě po místní komunikaci porušil zákaz vjezdu všech vozidel, navíc se po této komunikaci pohyboval způsobem, při kterém nezvládl řízení, dostal smyk a havaroval. I když při tom obviněný sám utrpěl zranění, svědčí způsob jeho jízdy o nedostatečné způsobilosti k řízení motorového vozidla toho druhu, ve vztahu k němuž neměl řídicí oprávnění. Souhrn těchto okolností plně opodstatňuje závěr, že byla splněna materiální podmínka pro to, aby skutek byl posouzen jako trestný čin, a nikoli jen jako přestupek. Za

uvedených okolností není právní posouzení skutku jako trestného činu v rozporu s principem subsidiární úlohy trestní represe, podle něhož ochrana zájmů společnosti prostředky trestního práva má místo jen za předpokladu, že ji nejsou s to účinně zajistit jiné prostředky, v daném případě prostředky správního práva cestou aplikace zákona o přestupcích. Nelze tedy přisvědčit obviněnému, který v dovolání namítal, že právním posouzením skutku jako trestného činu soudy porušily zásadu, podle níž postih podle norem trestního práva je krajním prostředkem (ultima ratio) ochrany společnosti.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.